

Во целина книгата *Linear B* наполно одговара на поставената цел. Таа дава полна слика за состојбата на микенолошките студии заклучно со 1984 год. Овде се регистрирани резултатите што можат да се прифатат како сигурни или многу веројатни. Сите студии се поткрепени со богат библиографски апарат. Издавачите заслужуваат секаква пофалба.

10. I 1986.

П. Хр. Илиевски, Скопје.

ALFRED HEUBECK, *Kleine Schriften zur griechischen Sprache und Literatur*, Universitätsbund Erlangen-Nürnberg, Erlangen 1984, pp. 599, 8°.

Во серијата на Erlangen Forschungen, Reihe A, Geisteswissenschaften Band 33, како издание на Универзитетската библиотека во Erlangen—Nürnberg овде е издаден еден избор од помали по обем студии на А. Heubeck по случај на неговиот 70 роденден (20 јули 1984 год.). Од близу 400 трудови на славеникот во овој зборник се објавени на фотослог техника 59 трудови, печатени во разни списанија (девет од нив — во сп. Жива Антика) и други одделни публикации во еден период од околу половина век. Издавачите на овој јубилеен зборник В. Forssman, S. Koster и Е. Pöhlmann извршиле избор на трудови од пет научни области со кои активно се занимава Heubeck: I Хомер (14), II Похомерска литература (8), III Јазик, ономастика (12), IV Микенологија (24) и V Азбука (1). На крајот (стр. 557—579) додаден е Список на објавените трудови по години, почнувајќи од 1936, кога е објавена неговата докторска дисертација *За националната свесност на Херодот*, па сè до 1983, со две паузи: меѓу 1936 и 1943 и од 1944 до 1949; потоа (стр. 580—581) е поместен Список на 17 докторски тези што ги раководел од 1965 — 1979 и два педантно изработени индекса: А. на местата од грчката литература, кипарските натписи и линеарните Бе текстови и В. на зборовите третираните од А. Heubeck не само во објавените овде студии, туку и во останатите негови работи означени по години и со сигли според Списокот на објавени трудови. Уреден на ваков начин, индексот претставува водич низ целокупниот опус на овој продуктивен и оригинален класичен филолог и микенолог. Со тоа уште повеќе се зголемува вредноста на овој мошне содржаен зборник.

Избраните студии во Зборникот секако се најзначајни во творештвото на јубиларот. Собрани заедно, тие претставуваат четири, одн. пет одделни целини, органски поврзани со минуциозниот метод на иследување. Во нив се третираат различни јазични и литературни прашања, при што авторот речиси секогаш наоѓа ново и оригинално решение. Само од насловите на неговите студии може да се види колку разноврсни и важни проблеми зафаќал тој.

Во одделот за Хомер се поместени студиите: За внатрешната форма на Илијада, Потеклото на хомерскиот епос, Хомерските студии денес: резултати и перспекти, Историја кај Хомер, Кон проблемот на хомерскиот уметнички јазик, Уште еднаш за хомерската внатрешна хронологија, Хомерскиот бојски јазик, За состојбата на Каталогот на лагите (В 484 — 779) во Илијада, Еден обид за интерпретација на N 345 — 360, *Timē*; Одисеја: α 148, 148a; κ 169; Еден проблем од критиката на текстот (M 220); Две хомерски *peirai* (ω 205 ss., В 53 ss.).

Одделот *Похомерска лиџераиџура* ги опфаќа трудовете: За структурата на Теогонија 161 — 206 од Хесиод, Размислувања за хомерската химна на Аполон, Размислувања за Тукидид (четири прилози), Теокрит и Менаандар.

Јазик и ономастика. — Овде се вклучени студии за одделни митолошки имиња и теоними, на пр. *Argeiphontēs*, *Bellerophonēs*, *Persephonia*, *Artemis*, *Aphroditē philommedēs*, *Agamemnon*, *Brasilas* (Theocrit VII, 11), Етимолошки претпоставки за *Eleusis* и *Eileithya*, етникот *Thessaloi*, неколку анатолиски, особено памфилиски имиња и неколку етимолошки расправи за одделни грчки зборови *πλάτῦς* 'солен', *ἄδῶξ* 'со заби' и др.

Најголем број прилози (24) има од областа на микенологијата. Овде се поместени студии со кои се потврдува исправноста на дешифрирањето на линеарното Бе писмо и се отфрла критика на А. У. Веаттие којшто го нарече дешифрирањето на линеарот Бе од Вентрис „кула од картони“. За линеарните Бе текстови на бази од сувоземна Грција, Датирање на кноските плочки, дијалектолошка класификација на микенскиот грчки, потоа опфаќа студии во кои се анализираат и идентифицираат одделни микенски зборови, форми, лични имиња и други проблеми: Предгрчкиот супстрат и линеарот Бе, потекло на линеарот Бе и др. Од трудовите во кои се третираат одделни микенски зборови, форми, лични имиња и топоними треба посебно да се одбележат оние за: *qi-si-po* = $\xi\iota\phi\acute{o}\varsigma$, *pe-re-qa-no*, *wo-ro-ki-jo-ne-jo ka-ma* (Ж.А. 15, 1966, 267—270), *qe-qi-no-me-no*, *da-mo-ko-ro*, сложенките со *-ra-wo* (- $\lambda\alpha\omicron\varsigma$), *e-me* и *du-wo-u-pi* (Ж.А. 19, 1969, 3—12), сложенки со $\tilde{\alpha}\nu\omicron\rho$ и *-qa-ta*, за грчките топоними со суфиксот *-went*, *u-pi-ja-ki-ri-jo*, *qe-ra-si-ja* и др.

Студијата за појавата на писмото во архајска Грција е скратен извод на опширната монографија за писмото објавена како посебен том (III) во едицијата *Archaeologia Homerica* во 1979 год. Таков извод е и статијата Дешифрирање на грчкото линеарно Бе писмо и предгрчкиот супстрат, на која тема има објавено во 1961 год. и одделна книга *Praegraeca*. Одделна книга има објавено и од областа на микенологијата: *Aus der Welt der frühgriechischen Lineartafeln*, Göttingen 1966, на која често се укажува во индексот на овој зборник.

Студиите што се содржат во овој избор се објавувани во различни годишта од 16 европски списанија и 15 посебни конгресни и јубиларни зборници. До сите нив тешко можеше да се дојде, Собрани овде заедно, тие стануваат лесно достапни до читателот и со својата богата содржина придонесуваат многу за прогресот на класичните студии, посебно за микенологијата, ономастиката и хомерологијата.

ADDENDUM: Печатењето на овој број од сп. Жива Антика беше во завршна фаза кога ја добивме веста дека проф. Alfred Heubeck починал на 24 мај 1987 год. За класичната филологија, а посебно за микенологијата неговата смрт претставува голема загуба.

П. Хр. Илиевски, Скопје.

Y. DUHOUX, *Introduction aux dialectes grecs anciens. Problèmes et méthodes. Recueil de textes traduits.* Cabay, Louvain-la-Neuve 1983, pp. 111, prix 280 FB.

Ова е еден прирачник за грчките дијалекти, наменет за студенти и наставници по грчки јазик. Книгата е поделена на два дела: Во првиот дел се третираат проблеми и методи при описот на грчките дијалекти, а вториот дел содржи избор на дијалектни текстови со превод. Во основата на оваа книга лежи едно предавање што го одржал авторот на конкурсот за универзитетски наставник на 13 дек. 1982 г.

I. *Проблеми и методи на старогрчката дијалектологија* (7—63). По еден краток преглед на грчките дијалекти од V век пред н.е. и од средината на II милениј пред н.е., појаснет и со географски карти, се дава опис на дијалектите. Зборувајќи за изворите на дијалектниот материјал: натписи, литературни текстови и податоци на античките граматичари со примери (сп. Пауз. 5. 24.3, Херод. 1. 142, во споредба со соодветните оригинални натписи, истакнува колку се натписите поверодостојни од литерарните текстови, кои при препишувањето претрпеле промени. При описот на дијалектите човек се судува со ред тешкотии од кои три се главни: а. квантитативна нееднаквост на материјалот б. квалитативни разлики (некои текстови се побогати, а други — лаконични) и графичка двосмисленост. Почнувајќи од IV век пред н.е. јонската азбука се употребувала на сите места во Грција и можеле да се предаваат доста верно